

Sygn. akt IV KK 317/17

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziellewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 21 września 2017 r.

sprawy **T. Z.**

skazanego z art. 244 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., art. 178a § 4 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 31 stycznia 2017 r., sygn. akt VI Ka [...]

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w R.

z dnia 20 września 2016 r., sygn. akt VI K [...]

**oddala kasację jako oczywiście bezzasadną, a kosztami
sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża skazanego.**

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego T. Z. w kasacji złożonej od wyroku Sądu Okręgowego
w G. z dnia 31 stycznia 2017 r., sygn. akt VI Ka [...],

zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego tj. art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.,
przez brak zapewnienia obrońcy w postępowaniu sądowym, gdyż zdaniem Autora
kasacji Sąd Okręgowy w G. nie zbadał, czy stan psychofizyczny T. Z., nie stanowił
okoliczności utrudniającej obronę zgodnie z art. 79 § 2 k.p.k., a tym samym czy
nie zachodziła przesłanka obrony obligatoryjnej. Podnosząc ten zarzut wniósł
o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w G.
do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w R. wniósł
o uznanie kasacji za oczywiście bezzasadną i jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Rację ma oskarżyciel publiczny, gdy argumentuje że kasacja obrońcy skazanego T. Z. jest oczywiście bezzasadna, w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie podkreślić należy, iż o wskazanym przez skarżącego uchybieniu art. 439 § 1 pkt. 10 k.p.k. w zw. z art. 79 § 2 k.p.k. można mówić wtedy, gdyby sąd pomimo, iż uznał, że oskarżony musi mieć obrońcę ze względu na okoliczności utrudniające obronę, przeprowadził rozprawę bez udziału obrońcy, chociaż oskarżony sam obrońcy nie ustanowił. Obligatoryjność korzystania przez oskarżonego z pomocy obrońcy w sytuacji określonej w art. 79 § 2 k.p.k. i niemożność prowadzenia rozprawy bez udziału tego obrońcy, następuje jednakże dopiero z chwilą wydania przez sąd stosownego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 kwietnia 2012 r., IV KK 366/11, z dnia 11 stycznia 2007 r., V KK 403/06, LEX nr 459589 oraz z dnia 7 września 2007 r., II KK 30/07, LEX nr 450571 i z dnia 9 stycznia 2013 r., III KK 330/12, LEX nr 1277747). W doktrynie prezentowany jest pogląd, iż konstytutywnym elementem obrony obowiązkowej jest ocena sądu wyrażona w postanowieniu, że jest ona niezbędna ze względu na wskazane okoliczności; dopóki taka decyzja nie zapadnie, mimo że spełnione są warunki do jej ustanowienia, nie ma mowy o obronie obowiązkowej. Obowiązek posiadania obrońcy powstaje od momentu wydania postanowienia, w którym sąd uznał obronę za niezbędną (glosa R. A. Stefańskiego do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2007 r., III KK 130/07, LEX nr 310629, Prok. i Pr.-wkł. 2008/1/15, Biul. PK 2007/15/9).

W przedstawionej sprawie Sąd Okręgowy w G. nie wydał postanowienia uznającego, że T. Z. musi korzystać z pomocy obrońcy ze względu na istnienie okoliczności utrudniających obronę. Takie postąpienie Sądu Okręgowego w G., w realiach przedmiotowej sprawy, nie może zostać uznane za wadliwe. Wskazać bowiem należy, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego okoliczności utrudniające obronę, w rozumieniu art. 79 § 2 k.p.k., wiążą się przede wszystkim z właściwościami osobistymi oskarżonego, które co prawda nie uniemożliwiają, ale w znaczący sposób utrudniają realizację prawa do obrony materialnej bezpośrednio przez samego oskarżonego. W każdym wypadku stwierdzenie „okoliczność utrudniających obronę” (lub ich brak) musi być wiązane z właściwościami fizycznymi (wiek, stan zdrowia, sprawność poszczególnych narządów zmysłów),

psychicznymi (stopień sprawności umysłowej, zaradność lub nieporadność) oraz intelektualnymi (stopień inteligencji ogólnej, wiedza w dziedzinie stanowiącej materię przedstawionych zarzutów) konkretnego oskarżonego w zestawieniu z treścią zarzutów mu przedstawianych (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2004 r., II KK 277/02, OSNKW 2004, z. 4, poz. 43).

T. Z. przypisano popełnienie przestępstwa z art. 244 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. oraz przestępstwa z art. 178 § 4 k.k. Jak podkreśla oskarżyciel publiczny, T. Z. pouczone o prawach i obowiązkach, w tym o możliwości korzystania z pomocy obrońcy z urzędu (art. 80a k.p.k. w brzmieniu obowiązującym do 15 kwietnia 2016 r.), takiego wniosku nie złożył, a na rozprawie przed sądem I instancji oraz przed sądem odwoławczym wypowiadał się spójnie i logicznie.

Kierując się przedstawionymi wyżej motywami Sąd Najwyższy, z mocy art. 535 § 3 k.p.k., postanowił jak na wstępie.

aw